

БӨЛІМ: ТЕХНОЛОГИЯ

Жасанды интеллект деген не және ол қалай жұмыс істейді? 2026 жылғы Қазақстандағы өзгерістер

ЖАРИЯЛАНДЫ
16.05.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
2026, AI, Жасанды интеллект,
Қазақстан, технология

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188771/>

2026 жылы Алматыдағы бір мектепте мұғалім бір аптада тексеретін эсселер санын үш есе қысқартты. Себебі — өзі емес, жасанды интеллект көмектесті. Бұл қазір ерекше жағдай емес. AI күнтізбе жазып береді, код түзетеді, қазақша мәтінді аударады, тіпті медицинада суреттен белгі іздейді.

Жасанды интеллект — адамның ойлауына ұқсас нәтиже беретін бағдарламалар жиыны. Ол «ойламайды». Ол деректерден үлгі табады. Мыңдаған мәтін, сурет, дыбыс, код көріп, келесі сөздің, бейненің немесе шешімнің ықтимал нұсқасын болжайды. Қарапайым тілмен айтқанда, AI — өте жылдам статистика.

НЕ БОЛЫП ЖАТЫР — КОНТЕКСТ

Қазір әлемде генеративті AI алдыңғы қатарға шықты. Ол мәтін жазады, код құрастырады, сурет жасайды. 2026 жылы басты тренд — шағын, арзан әрі жергілікті модельдер. Яғни бұлтқа тәуелді емес AI. Қазақстан үшін бұл маңызды: дерек ел ішінде қалуы мүмкін, ал қызмет бағасы төмендейді.

Жұмыс істеу логикасы үш қабаттан тұрады:

- **Дерек** — модель үйренетін материал.
- **Оқыту** — қателікті азайту процесі.
- **Шығару** — қолданушы сұрағына жауап беру.

БҰЛ БІЗГЕ (ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРҒА) НЕ БЕРДІ / НЕ БЕРЕДІ

AI қазақ тілін жақсырақ түсіне бастады. Бұл — маңызды жаңалық. Бұрын қазақшада сапалы іздеу, аударма, транскрипция әлсіз еді. Қазір банктер, eGov-қа жақын сервистер, білім платформалары AI-ды қолданып, қызметті жылдамдатады.

Студент үшін бұл — күрделі тақырыпты қысқа түсіндіру. Кәсіпкер үшін — клиент сұрағына тәулік бойы жауап беретін чат-бот. Дәрігер үшін — рентген не МРТ суретін алдын ала сүзгіден өткізу. Бірақ шешімді бәрібір адам қабылдайды.

ПАЙДАЛАНУДЫҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ / МЫСАЛДАР

- Қазақша мәтінді қысқарту және редакциялау.
- Excel дерегінен тез қорытынды шығару.
- Кодтағы қателікті табу.
- Мектепте жеке оқу жоспарын жасау.
- Мемлекеттік құжат тілін түсінікті ету.

Мысал: шағын бизнес иесі AI-ға баға парағын, жиі қойылатын сұрақтарды және жеткізу шарттарын береді. Нәтижесінде чат-бот дайын болады. Уақыт үнемделеді. Қызмет сапасы өседі.

КЕМШІЛІКТЕРІ МЕН ҚАТЕРЛЕРІ (ОБЪЕКТИВТІ)

AI қателеседі. Кейде сенімді түрде өтірік айтады. Бұл — галлюцинация. Сонымен бірге жеке дерек, авторлық құқық, біржақты дерек және жұмыс орындарының қысқаруы бар. Қазақстанда қазақ тіліндегі дерек аз болса, модель де әлсіз болады. Яғни мәселе тек технологияда емес, мазмұнда да.

БОЛАШАҒЫ

Келесі кезең — AI көмекші емес, жұмыс ортасының бөлігіне айналады. Құжат, іздеу, талдау, аударма, қызмет көрсету — бәрі бір интерфейсте бірігеді. Қазақстанда ең үлкен мүмкіндік — қазақ тіліндегі сапалы AI экожүйесін құру. Ол үшін ашық дерек, ұлттық модельдер және жауапты реттеу керек.

Жасанды интеллект — сиқыр емес. Бірақ дұрыс қолданылса, ол экранның ар жағындағы ең пайдалы құралға айналады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.